

Högsta domstolen

HÖGSTA DOMSTOLEN
R 12

INKOM: 2022-08-23
MÅLNR: B 5404-22
AKTBIL: 4

Översändes endast per e-post

KOMPLETTERING

B 5404-22

Ville Bergström / Allmän åklagare

Angående grovt rattfylleri

FRÅGAN I MÅLET

Ska framförandet av en A-traktor i berusat tillstånd rubriceras som rattfylleri av normalgraden eller som grovt rattfylleri?

BAKGRUND

Ville Bergström har erkänt att han gjort sig skyldig till rattfylleri. Av utredningen framgår att han efter midnatt den 1 maj 2022 körde en så kallad A-traktor på länsväg 760 utanför Tvååker, Varbergs kommun, och att alkoholkoncentrationen i hans utandningsluft under färden var 0,55 milligram per liter. När han stoppades av polis hade han kört en kortare sträcka. Utöver polisbilen fanns inga andra bilar i trafik i området, som är beläget på landsbygden. Ville Bergström har uppgett att han var påverkad av alkoholintaget men hade kontroll på körningen. Polismannen har uppgett att A-traktorn vinglade väldigt mycket på vägen och var i alla fall över på halva mötande körfält. Det fanns inga passagerare i A-traktorn.

Med hänsyn till den höga alkoholkoncentrationen, att det var fråga om rattfylleri med A-traktor samt till omständigheterna vid körningen dömde tingsrätten Ville Bergström till ungdomstjänst för grovt rattfylleri enligt 4 a § [lagen \(1951:649\)](#) om straff för vissa trafikbrott. Hovrätten fastställde tingsrättens dom.

ADVOKAT ANNA BERGSTRÖM AB

GRUND FÖR PRÖVNINGSTILLSTÅND

Vid rattfylleri med moped av klass II och klass I har det i rättspraxis krävts att det ska finnas försvårande omständigheter hänförliga till andras trafiksäkerhet för att brottet ska anses grovt, även när alkoholkoncentrationen överstiger gränserna i 4 a § trafikbrottslagen (se rättsfallen NJA 1995 s. 232 och NJA 2012 s. 191). Skälet till detta har angetts vara att riskerna med att i alkoholpåverkat tillstånd köra en moped normalt, för andra än föraren själv, är påtagligt mindre än när fordonet är en bil. Samma synsätt har tillämpats när det gäller s.k. mopedbilar (se rättsfallet NJA 2019 s. 684).

Det görs gällande att samma synsätt bör tillämpas även avseende fordonsslaget A-traktorer.

Det saknas vägledande avgöranden om hur framförandet av s.k. A-traktor i berusat tillstånd ska bedömas. Efter en genomgång av avgöranden från de senaste åren där grova rattfyllerier med A-traktorer har prövats kan konstateras att nuvarande rättstillämpning inte är enhetlig.

Borås tingsrätt, Luleå tingsrätt och Gällivare tingsrätt har i bilagda avgöranden bedömt att framförandet av A-traktorer bör likställas med framförandet av mopedbilar och att det därför krävs försvårande omständigheter i förhållande till andras trafiksäkerhet för att brottet ska bedömas som grovt (Luleå tingsrätts dom 2022-06-01 i mål B 1397-22, Luleå tingsrätts dom 2021-08-31 i mål B 1875-21, Borås tingsrätts dom 2021-07-05 i mål B 1778-21 samt Gällivare tingsrätts dom 2020-06-30 i mål B 411-20.)

Gällivare tingsrätt uttalar i domen 2020-06-30 i mål B 411-20 att ” Det finns ingen vägledande praxis angående hur förande av A-traktorer i alkoholpåverkat tillstånd ska rubriceras.”

Luleå tingsrätt uttalar i domen 2022-06-01 i mål B 1397-22 ” Vidare finns det ingen entydig och tydlig praxis som vägledning för hur ett rattfylleribrott ska graderas när gärningspersonen framför en A-traktor (eller en ”vanlig” traktor, för den delen heller)”.

Gällivare tingsrätt och Varbergs tingsrätt samt Hovrätten för Västra Sverige (nu aktuellt mål) har å andra sidan ansett att framförandet av A-traktorer i berusat tillstånd inte bör likställas med framförandet av mopeder och mopedbilar. (Gällivare tingsrätts dom 2022-01-04 i mål B 846-21.)

ADVOKAT ANNA BERGSTRÖM AB

Ångermanlands tingsrätt, Hudiksvalls tingsrätt och Örebro tingsrätt har prövat gärningspåståenden utan att överväga närmare om fordonsslaget borde påverka rubriceringen. (Ångermanlands tingsrätts dom 2019-07-03 i mål B 807-19, Hudiksvalls tingsrätts dom 2021-02-24 i mål B 126-21 och Örebro tingsrätts dom 2022-03-10 i mål B 7217-21). Hudiksvalls tingsrätt har i ovan mål bedömt att endast berusningsgraden räcker för att gärningen ska bedömas som grov när det gäller framförandet av A-traktorer.

Fordonet ifråga är registrerat som en A-traktor. Enligt 2 § lag (2001:559) om vägtrafikdefinitioner definieras ett sådant fordon som ett *motordrivet* fordon med minst två hjulaxlar, som är huvudsakligen inriktat på att dra ett annat fordon eller ett arbetsredskap. Det framgår vidare av 4 kap 33 § i Trafikverkets gällande föreskrifter (VVFS 2003:19) om bil ombyggd till traktor m.m. att högsta tillåtna konstruktiva hastigheten för en sådan A-traktor är 30 km/tim. I 4 kap 35-37 § finns också föreskrifter om A-traktorns karosseri. Av nämnda lag framgår vidare att A-traktorer inte faller in under definitionen motorfordon. Enligt 2 § lag (2001:559) om vägtrafikdefinitioner framgår att en moped klass I (mopedbilar), som alltså är att betrakta definitionsmässigt som ett motorfordon, får vara konstruerat för en högsta hastighet om 45 km/tim.

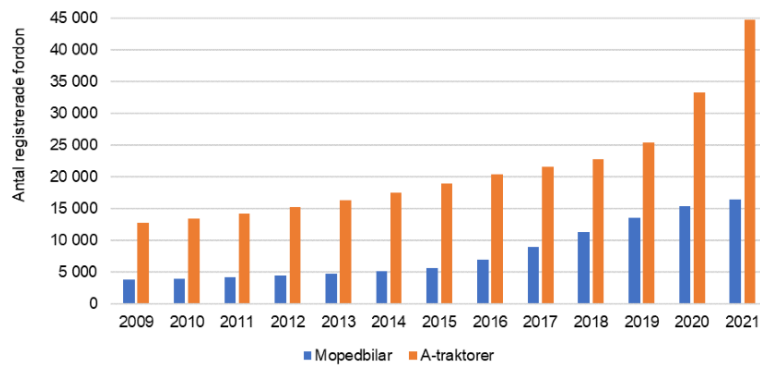
En bil som ändrats till A-traktor har en avsevärt lägre konstruktiv hastighet än en mopedbil (moped klass I). Även om en A-traktor kan antas normalt ha en större tyngd och robustare konstruktion än en mopedbil (moped klass I), bör risken med att i alkoholpåverkat tillstånd föra en A-traktor bedömas påtagligt mindre än att föra en personbil (jämför NJA 2019 s 684 p 13 och 14). Det bakomliggande skälet till den lägre tillåtna konstruktiva hastigheten för omändrade A-traktorer kan inte vara annat än trafiksäkerhetsmässigt.

Det krävs AM-behörighet för att få framföra en A-traktor eller en mopedbil (moped klass I). A-traktorer får dessutom, till skillnad från mopedbilar, köras kortare sträckor även utan körkort (jmf 2 kap 1 § och 2 kap 2 § Körkortslag 1998:488). Mot bakgrund av undantaget synes lagstiftaren ställa lägre kunskapskrav på föraren av en A-traktor än föraren av en mopedbil.

Det görs gällande att A-traktorer inte går att likställa med personbilar när det gäller trafiksäkerheten, utan snarare är att jämföras med mopedbilar, traktorer och motorredskap.

Antalet A-traktorer har ökat under senare år. Behovet av en enhetlig och tydlig rättspraxis är stort.

ADVOKAT ANNA BERGSTRÖM AB

<https://www.trafa.se/vagtrafik/hur-manga-mopedbilar-och-a-traktorer-finns-det-11202/>

MÅLETS HANDLÄGGNING

Ovan nämnda domstolsavgöranden har bilagts denna skrift via e-post.

Göteborg den 23 augusti 2022

Anna Bergström, advokat